

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Bachelor i journalistikk

Opptaksår: 2020

Er oppgaven konfidensiell? (skriv X) NEI: X JA: ____

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: X NEI: ____

Forfatter(e)

<u>Studentnr (6 sifre)</u>	<u>Navn:</u>
255644	Sikke Kvål

Oppgavens tittel:

Elitefotballens dominans i papiravis

En analyse av hvordan elitefotballen har tatt over plassen til andre idretter i Stavanger
Aftenblads papiraviser

Veileder: Ellen Kari Kongsnes

Elitefotballens dominans i papiravis

Bacheloroppgave i journalistikk

Universitetet i Stavanger

2023

Sikke Kvål, 255644

Veileder: Ellen Kari Kongsnes

Sammendrag

Hensikten med denne oppgaven har vært å se på hvordan sportsdekningen har utviklet seg de siste 20 årene. I tillegg til å finne ut hvor mye plass elitefotballen tar i sportsseksjonen i Stavanger Aftenblad sine papiraviser. Jeg har samlet inn både kvantitative og kvalitative data fra den siste uken i februar i 2003, 2013 og 2023, ved å analysere sportssidene fra disse ukene. Oppgaven har også med relevant teori knyttet til den teknologiske utviklingen som har pågått etter tusenårsskiftet, det vil si fremveksten av nettaviser og sosiale medier. Den trekker også inn hvordan de økonomiske utfordringene i etterkant av finanskriser har påvirket Aftenbladets produksjon. Funnene mine viser at det ikke er tvil om at elitefotballen dominerer, men at dette er en konsekvens av de økonomiske utfordringene som har funnet sted og konkurransen som ny teknologi medfører.

“Av alle uviktige ting i verden er fotball den viktigste” — Pave Johannes Paul II

Innhold

1.0 Innledning.....	6
1.1 Samfunnsoppdraget.....	6
1.2 Begrunnelse for valg av oppgave.....	7
1.3 Oppbygging av oppgaven.....	8
2.0 Metode.....	9
2.1 Kvantitativ metode.....	9
2.2 Kvalitativ metode.....	10
2.3 Datainnhenting.....	10
2.4 Metodekritikk.....	11
2.5 Etske hensyn.....	12
2.6 Reliabilitet, validitet og generalisering.....	12
3.0 Teori.....	13
3.1 Det teknologiske skiftet og påvirkningen av det.....	13
3.2 Finanskrise og lavere annonseinntekter.....	14
3.3 Fotballroboter og bruk av kunstig intelligens.....	16
4.0 Funn, analyse og drøfting.....	17
4.1 Presentasjon av kvantitative funn.....	17
4.2 Presentasjon av kvalitative funn.....	21
4.2.1 Bruken av resultatsider.....	21
4.2.2 Estetisk penere aviser.....	22
4.2.3 Bort med annonser og tipping.....	23
4.2.4 Vinkling i artiklene.....	23
4.3 Elitefotballen dominerer.....	24
4.4 Papiraviser blir mindre lest.....	26
4.5 Få saker om kvinner.....	27
4.6 Tidkrevende notiser.....	29
4.7 Fotballroboten og breddefotball.....	30
5.0 Konklusjon.....	31
Litteraturliste.....	32

1.0 Innledning

Sportsjournalistikk har som all annen journalistikk endret seg med årene med henhold til kvalitet og omfang. Opplaget på papiraviser har blitt lavere og papiravisene i seg selv har blitt mindre, noe som har ført til at sportsnyheter ikke har mange sider å utfolde seg på. I denne oppgaven vil jeg ta for meg hvordan sportsjournalistikken har endret seg i papiravis i løpet av de siste 20 årene, med spesiell vektlegging på hvordan elitefotballen har påvirket hva som får plass og ikke.

Jeg vil bruke Stavanger Aftenblad sine papiraviser i min forskning, og vil da ta for meg e-avisene. For å kunne avgrense forskningen har jeg tatt utgangspunkt i å analysere avisene fra den siste uken i februar hvert tiende år fra 2003, det vil si i 2003, 2013 og 2023. Dette valget er tatt fordi jeg har konkludert med at på denne tiden skjer det mye både i vinteridrettene, men det er også en tid hvor fotballen har sin oppkjøringsperiode. Altså får jeg sett på hvor mye plass elitefotballen tar til tross for at sesongen ikke har startet. I tillegg er dette valget tatt for å kunne se en utvikling, uten at oppgaven skal bli for omfattende.

I den offentlige debatten trekkes det stadig opp at sportsdekningen bør ha større mangfold og at journalistikken blir sentrert rundt elitefotballen (NRK, 2003). Hypotesen min er derfor at elitefotballen blir i større grad prioritert, og da sikter jeg spesielt til elitefotballen på herresiden. Tanken med denne oppgaven er derfor å finne ut om denne hypotesen stemmer, og hvordan det påvirker hva som ellers får plass i sportssidene.

For å kunne forske på hypotesen og på hvordan sportsjournalistikken har endret seg har jeg kommet opp med følgende problemstilling: *Hvordan har elitefotballen tatt over plassen til andre idretter i papiravisen, og hvordan har dekningen forandret seg de siste 20 årene?*

1.1 Samfunnsoppdraget

Alle redaksjonelle medier har som sitt ansvar å følge samfunnsoppdraget. Det er likevel gjennom hver enkelt journalist at dette samfunnsoppdraget blir gjennomført hver eneste dag. Journalister kan og vil ha ulik oppfatning av hvordan samfunnsoppdraget skal oppfylles, men pressen har sine egne retningslinjer i det som heter Vær Varsom-plakaten (VVP). I VVP står følgende nedfelt om pressens samfunnsrolle:

VVP § 1.1-1.4

1.1 Ytringsfrihet, informasjonsfrihet og trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn.

1.2 Pressen ivaretar viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk. Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk.

1.3 Pressen skal verne om ytringsfriheten, trykkefriheten og offentlighetsprinsippet. Den kan ikke gi etter for press fra noen som vil hindre åpen debatt, fri informasjonsformidling og fri adgang til kildene. Avtaler om eksklusiv formidling av arrangementer skal ikke være til hinder for fri nyhetsformidling.

1.4 Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle (Pressens Faglige Utvalg, 2021).

Dette samfunnsoppdraget gjelder også innenfor sportsjournalistikken, selv om ikke alle har inntrykk av at det gjør det. Sportsjournalistikken har noen ulikheter fra den alminnelige journalistikken i form av ulike vinklinger, temaer og annerledes kildebruk. Likevel har underholdning også sin plass innenfor samfunnsoppdraget, og sport kan ses som en del av dette. I en kronikk skrevet av daglig leder i Stavanger Idrettsråd, Arne Thorsen-Eie, kritiserer han Aftenbladet for å skrive mye om elitefotball og lite om andre idretter. I samme kronikk påpeker Thorsen-Eie hvor mange idretter som har toppidrettsutøvere i regionen, og har dermed et ønske om større mangfold i sportssidene (Thorsen-Eie, u.å.).

Oppgaven vil derfor også vektlegge hvordan redaksjonen tolker og praktiserer samfunnsoppdraget sitt i sportsjournalistikken. Jeg vil i tillegg se på hvordan kunstig intelligens (KI) utfordrer og påvirker samfunnsoppdraget, men også hvordan KI kan utnyttes som en ressurs for å løse samfunnsoppdraget.

1.2 Begrunnelse for valg av oppgave

Selv har jeg en fortid som praktikant i sportsredaksjonen i Stavanger Aftenblad, og det var der jeg la merke til hvor stor plass fotballen får i media. Personlig fikk jeg muligheten til å jobbe med langt flere idretter enn fotball, faktisk skrev jeg bare noen få fotballartikler. Derfor

vil jeg se på hvordan prioritering av nyheter i sporten oppfyller samfunnsoppdraget. I tillegg til å se på hvordan endringene i mediebildet har påvirket utøvelsen av samfunnsoppdraget. Jeg vil belyse hvordan mediehusenes økonomiske rammer også påvirker redaksjonelle prioriteringer. Det kan argumenteres for at sterkere vektlegging av elitefotball for menn også har skjedd fordi disse sakene treffer best hos Aftenbladets publikum. Høye lesertall gir høyere annonseinntekter i den digitale økonomien mediene står i.

1.3 Oppbygging av oppgaven

Denne oppgaven er delt inn i fem ulike hovedkapitler med flere underkapitler, hvor den første delen er innledningen. Deretter vil jeg ta for meg hvilken forskningsmetode som er brukt for å samle inn empiri. Metodedelen vil fremlegge en kort definisjon på metoden som er brukt, samt forklare hvordan metoden har blitt brukt i datainnsamlingen. Videre vil det komme en teoridel som vil ta for seg hvordan økonomi og teknologi har påvirket mediehusene. Før jeg i del fire vil presentere funnene mine og drøfte ut fra dem og teorien som er lagt frem, for å komme frem til en konklusjon.

Mot slutten av oppgaven vil jeg også komme inn på mulighetene og det redaksjonelle potensialet. Jeg vil belyse hvordan robotisering av journalistikken kan bidra, og peke på noen utfordringer.

2.0 Metode

I denne oppgaven har jeg for å kunne gi et svar på problemstillingen valgt å ta i bruk en blanding av kvantitativ og kvalitativ forskningsmetode i form av innholdsanalyse og tekstanalyse. For å ha et rammeverk har jeg valgt å sette opp ulike kriterier eller kategorier som jeg har brukt i analysen.

Kategoriene jeg har valgt å se på er: Antall saker, antall notiser, type idrett, kjønn som er vinklet på, hvordan resultatsider er brukt, bildebruk og annet. Alle kategoriene er satt for å kunne se på en potensiell endring i sportsdekningen i papiravisene, og for å kunne se sammenhenger mellom de ulike punktene. Det som jeg har valgt å kalle “annet” er aspekter som jeg har notert meg som jeg mener er viktige å ha med i empirien, men som ikke passer inn i de øvrige kategoriene. Kategorien knyttet til antall saker innebærer både de vanlige sakene, men også de mindre sakene som kan se ut som notiser, men som er strukturert som en vanlig sak.

Min empiri består av totalt 18 aviser som jeg har analysert etter nevnte kriterier. Dermed kan det tyde på at dette minner mest om en kvantitativ metode, i og med at kvantitative metoder samler inn og analyserer data som er knyttet til tall eller mengde, og tar ofte med et bredere utvalg enn kvalitative metoder (Kaiser, 2015). Likevel vil det også forekomme en kvalitativ del i forskningen. Fordelen med å bruke en kvantitativ metode i tillegg er at det blir mindre rom for personlig skjønn, da dette er basert på ren data (Østbye et al., 2013, s.208).

2.1 Kvantitativ metode

Innholdsanalyse er en kvantitativ metode og vil fungere som en systematisk analyse av stoffet. I forkant av en slik analyse vil det bli etablert regler for hvordan materialet som samles inn skal bli behandlet (Østbye et al., 2013, s.208). Dermed vil den kvantitative delen av analysen ta for seg funnene som er knyttet til tall og statistikk. Det vil si antall saker og notiser, hvor mange saker som er skrevet om de ulike idrettene og kjønnsbalansen, samt hvor mange bilder som er brukt.

2.2 Kvalitativ metode

Tekstanalyse dreier seg om å stille spørsmål ved en tekst og å forsøke å finne svar på spørsmålene som stilles (Østbye et al., 2013, s.61). Tekstanalyse er en kvalitativ forskningsmetode, altså at forskeren undersøker meningen og innholdet i dataen i større grad enn mengden og omfanget slik som i kvantitativ metode (Fangen, 2022). Den kvalitative delen av forskningen innebærer blant annet å se på vinklingen i sakene. Dette er for å finne ut om sportsredaksjonen prioriterer mindre viktige saker om elitefotball fremfor viktige saker om andre idretter. Med dette mener jeg om redaksjonen for eksempel prioriterer å belyse forholdene på treningsanlegget til Viking fremfor å skrive om at noen har tatt gull i en mindre idrett. En annen viktig del av den kvalitative forskningen har vært å se på den grafiske layouten av papiravisene, i og med at den har forandret seg i løpet av de siste 20 årene. Selv om den kvantitative forskningen viser hvor mange saker som er trykket i hver avis, vil den kvalitative også se på estetikken i avisene.

2.3 Datainnhenting

Til datainnhenting i denne oppgaven har jeg brukt Stavanger Aftenblad sine nettsider. På nettsidene ligger tidligere utgaver av deres papiraviser arkivert som e-aviser, og det er mulig å søke opp den datoen leseren er på jakt etter.

I og med at forskningen har tatt utgangspunkt i årene 2003, 2013 og 2023, har min forskning unngått årene hvor koronapandemien herjet. Derfor har ikke årene hvor idretten ble begrenset spilt en rolle i denne oppgaven.

Totalt har jeg gått gjennom alle avisene fem ganger for å sikre kvaliteten i funnene mine. I tillegg har jeg dobbeltsjekket informasjon flere ganger, hvor mange ganger har jeg ikke tellingen på fordi jeg har gjort det kontinuerlig i analyseprosessen. Jeg startet med å få en oversikt av hvordan avisene så ut, før jeg gikk mer i dybden.

2.4 Metodekritikk

I og med at denne oppgaven har tatt utgangspunkt i papiravisene er det viktig å nevne at resultatene fra forskningen kunne sett annerledes ut dersom også nettavisen til Stavanger Aftenblad ble inkludert. På nett har mediehusene større muligheter til å publisere mer innhold

og dermed også skape mer bredde i dekningen. Likevel må det også nevnes at sportsseksjonen i Stavanger Aftenblad sin nettavis inneholder i dag veldig mye innhold om Viking herrefotball. I hvilken grad nettartiklene i Aftenbladet ville ha påvirket funnene mine kan drøftes, men slik som jeg kjenner til store redaksjoners publiseringsstrategi og hvordan det fungerer internt i Stavanger Aftenblad, er det ingen grunn til å tro at funnene ville sett veldig annerledes ut. Papiravisene ble utgangspunktet fordi det er et mer statisk produkt og ikke flytende slik som nettavisen, samt at jeg ville se på hvordan sportsredaksjonen prioriterte å bruke de få sidene de har i papiravisen. Altså vil papiravisene si mer om redaksjonen og redaksjonens prioriteringer. Det er også et produkt som er mulig å sammenligne.

De redaksjonelle ressursene i sportsredaksjonen har endret seg gjennom de 20 årene jeg har sett på. Redaksjonelle valg og prioriteringer har alltid et element av subjektivitet, men sluttproduktet speiler likevel avisens samlede sportslige prioriteringer, selv om det er ulike journalister som har operasjonalisert tolkningen av oppdraget i de ulike tidsepokene. Til tross for at noen av journalistene har jobbet i Aftenbladet i to av periodene som er analysert, er det rimelig å anta at det har blitt et skifte i meninger og holdninger etter hvert som journalistene har blitt byttet ut. Enhver journalist har sin egen måte å tolke samfunnsoppdraget på, og selv om alle journalistene skal forholde seg til de overordnede verdiene og målene som mediehuset har, vil til syvende og sist journalisten ha en egen skrivende rolle. Selv om en journalist skal holde seg objektiv, er det nødvendig å påpeke at journalistens interesser kan påvirke stoffet som blir publisert. Det er også verdt å trekke frem at kulturen i sportsredaksjonen kan ha variert, og journalistene kan ha blitt påvirket av hverandre ettersom det er en liten gruppe med mennesker som jobber i sporten.

Noe annet som må understrekes er at journalistikkutdannelsen er relativt fersk. For 20 år siden er det ikke sikkert at noen av journalistene hadde tatt profesjonsutdanning i journalistikk. I dag er det mer vanlig at menneskene som jobber i redaksjoner har profesjonsutdanning. Dette er ikke noe som er vektlagt i min forskning, men som jeg gjør oppmerksom på at kan ha hatt en påvirkning på produksjonen i Stavanger Aftenblad disse 20 årene.

En faktor som også er relevant er at formatet for papiravisen har endret seg i løpet av perioden som er analysert til denne oppgaven. I 2006 gikk Stavanger Aftenblad fra å ha fullformat til tabloidformat på sine papiraviser (Pedersen, 2006). Overgangen fra fullformat

til tabloid er et langt større økonomisk, teknologisk og journalistisk tema enn denne oppgaven har rom for å belyse på en uttømmende måte. Det var en overgang som alle de store mediehusene i Norge gikk gjennom samtidig, og omfatter all journalistikk, ikke bare sportsjournalistikken. Derfor vil ikke oppgaven vektlegge denne faktoren i særlig grad.

2.5 Etske hensyn

Ettersom jeg har vært praktikant i Aftenbladet har det gitt meg en innsikt jeg ikke ville hatt dersom jeg ikke hadde vært på innsiden av redaksjonen. Jeg vet hvordan arbeidsprosessen fungerer i Aftenbladet og jeg har forståelse for hvordan driften foregår med tanke på ressursene som mediehuset har. Denne kunnskapen har vært verdifull for oppgaven, og vært en god faglig forankring å ha i analysen av empirien. Gjennom akademisk frihet skal man kunne gi uttrykk for sine faglige synspunkter. Den akademiske friheten er viktig for å kunne sikre en uavhengig og pålitelig forskning, men det er samtidig viktig at god etikk gjenspeiles i forskningen fordi det viser at forskeren kan stoles på (Kunnskapsdepartementet, 2022).

Journalistikken i min empiri er offentlig publisert. Jeg har likevel anonymisert journalistene, men redaksjonen er identifisert. Dette er uproblematisk i et allerede publisert materiale. Metoden min er transparent og kriteriene mine er åpne, noe som gjør forskningen min saklig og objektiv. Funnene mine kan også etterprøves av andre.

2.6 Reliabilitet, validitet og generalisering

For å vise at forskning er av god kvalitet er det spesielt tre begreper det er viktig å forholde seg til: Reliabilitet, validitet og generalisering. Disse begrepene er der for å sikre at forskningen gir et innblikk i virkeligheten. Reliabilitet handler om at innsamlingen, bearbeidingen og analysen av data skal være pålitelig. Validitet dreier seg om at forskningen skal ha troverdighet. For å oppnå troverdighet er det viktig at data og analyse er relevant for oppgavens problemstilling, og det er dermed sentralt at forskeren er sikker på at det som måles faktisk er det som var meningen å måle. En kvantitativ metode har som regel sterkere reliabilitet, mens en kvalitativ er sterkere på validitet (Østbye et al., 2013, s. 25-28). Dette er mye av grunnen til at jeg valgte å bruke begge metoder, for å få en helhetlig sterkere troverdighet og pålitelighet.

Generalisering dreier seg om hvorvidt det som forskeren finner i analysen kan gjøres allmenngyldig eller ikke (Østbye et al., 2013, s. 124). Dette innebærer også å undersøke om enkeltobservasjoner kan passe inn i et mønster eller en struktur (Østbye et al., s. 231). Selv om denne oppgaven tar for seg et tema innenfor sportsjournalistikk, er det rimelig å anta at lignende mønster finnes i andre deler av redaksjonen. Mange redaksjoner er delt inn i ulike avdelinger som for eksempel økonomi og kultur. Disse avdelingene vil ha temaer som selger bedre enn andre, og dermed er det ikke utenkelig at også disse kan ha én type innhold de skriver mer om enn andre. Dette vil for øvrig gjelde for produksjonen av alminnelige nyheter også, fordi det alltid vil være noe som trekker flere lesere.

3.0 Teori

Problemstillingen og funnene fra analysen er sett i lys av teorien som blir lagt frem under.

Dette vil si teori som viser hvordan økonomien i medienorge og i Stavanger Aftenblad, samt hvordan det store teknologiske skiftet, kan forklare endringene vi ser i sportsjournalistikken. Som en del av det teknologiske skiftet vil jeg også belyse hvordan økonomi og teknologi har vært forutsetninger for innføring av KI i sportsjournalistikken. Jeg vil i tillegg belyse hvordan økonomiske rammebetingelser førte til mer bruk av automatiserte løsninger, der motivet var å kutte kostnader og redusere ressursbruken. Konsekvensen ble likevel at automatiseringen igjen økte bredden i sportsdekningen, noe som er særlig relevant for min problemstilling.

3.1 Det teknologiske skiftet og påvirkningen av det

Internett ble først tatt i bruk allerede i 1969 (Croteau & Hoynes, 2019, s. 26), men det tok lang tid før det ble tatt i bruk av mediehusene. Det var ikke før i 1995 at Brønnøysund Avis var den første avisen som ga ut en nettutgave, og siden den tid har de andre mediehusene fulgt etter (Rønning et al., 2020). Stavanger Aftenblad hadde nettavis fra og med 1996 (Garvik, 2023), altså hadde de nettavis alle de tre årene som er analysert i denne oppgaven.

Ikke bare har mediehusene forandret seg på grunn av fremveksten av internett og nettaviser, de har også måtte forandre seg etter at sosiale medier ble utviklet og lansert for åpent bruk. Selv om de første sosiale mediene først ble funnet opp på slutten av 90-tallet, var det ikke før Facebook ble lansert internasjonalt i 2006 (Enli & Aalen, 2023) og iPhone ble lansert i 2007 (Tuv, 2017), at bruken av sosiale medier tok av. Det var først da iPhone kom på markedet at media måtte gå gjennom et skifte. Foruten smarttelefonen ville ikke bruken av sosiale medier tatt av på samme måte. Med årene har stadig flere aktører kommet på markedet, noe som har sørget for at menneskers nyhetsvaner har endret seg. Mange bruker sosiale medier fremfor aviser for å få med seg nyheter (Norsk Telegrambyrå, 2020). Igjen har dette ført til at mediehusene har vært nødt til å tilpasse seg publikums brukervaner for å klare å holde på oppmerksomheten deres.

Konkurransen har blitt mye større enn hva den var for bare 20 år siden, for i dag er tilnærmet all informasjon den vanlige personen i gaten trenger, bare et raskt google-søk unna. Gratis nettaviser og spredningen av nyheter gjennom sosiale medier har også bidratt til økt

konkurransen mellom de ulike nyhetsmediene. Før var det slik at journalistene måtte være til stede for å få med seg kamper, men i dag kan de følge dem over nett. Ikke minst har også hastigheten økt. For 20 år siden kunne ikke journalister fotografere med smarttelefonen sin og sende bildene fra telefonen direkte til redaksjonen, bildene måtte ofte fremkalles. Altså er det viktig å se på at hastigheten i dagens journalistikk er langt raskere enn hva den var for bare noen tiår siden grunnet den nye teknologien på markedet (Jensen Dahle, 2022, s. 10).

3.2 Finanskrisen og lavere annonseinntekter

I etterkant av det digitale skiftet og fremveksten av sosiale medier har konkurransen blitt større blant mediene. Avisene hadde ikke lenger monopol på å publisere nyheter og ny informasjon. Med smarttelefon og tilgang til sosiale medier kan alle være sin egen redaktør og publisere innhold. Det gjorde det heller ikke lettere at Norge gikk gjennom en stor finanskrisen i 2008 (Bjørnstad, 2018). Dette bidro til at Stavanger Aftenblad mistet flere 100 millioner kroner i inntekter, og dermed måtte redusere kostnader gjennom nedbemanning og ved å tenke nytt rundt den journalistiske produksjonen (Knutsen, 2021). I forkant av finanskrisen trengte ikke media ta like mye stilling til hvordan de skulle ta betalt, men det måtte endre seg.

Den teknologiske endringen sammen med økonomiske vansker bidro til at medienorge var nødt til å ta betalt for journalistikken på nett også, ikke bare for papiraviser. Dette var mye grunnet at avisene begynte å tape abonnenter på sine papiraviser (Johannesen, 2022, s. 10). Norske nettaviser var gratis å lese frem til 2011, da lanserte Hallingdølen som den første avisen betalingsmur. I ettertid har det blitt mer og mer vanlig for mediehusene å ha betalingsmur på deres nettavis (Fossbakken, 2013). Stavanger Aftenblad var en av storavisene som var i front og innførte betaling på nettartiklene sine (Knutsen, 2021). I starten var det mange av leserne som ikke kunne forstå hvorfor de plutselig måtte betale for nyheter som alltid hadde vært gratis, dette bidro til at mediehusene måtte tilpasse seg publikums behov. Dette var også tilfellet i sportsjournalistikken, og bidro dermed til at Aftenbladet måtte tilpasse seg publikums ønsker også i produksjonen av sportsnyheter.

En annen konsekvens av finanskrisen var at Stavanger Aftenblad mistet store deler av deres annonseinntekter. Bare i 2009 mistet de 117 millioner kroner i annonseinntekter, og i slutten av året gikk mediehuset i et underskudd på over 50 millioner kroner (Fosse, 2010). Dette er

en trend som har fortsatt, og da er det spesielt snakk om annonser i papiravis. De siste fem årene har annonseinntekter i papiravis nærmest halvert seg på landsbasis (Medietilsynet, 2021, s.16).

Mediehusene gikk gjennom mange forandringer og mange utfordringer, og de fortsatte å komme. I 2014 oppsto en ny finanskriser, mer kjent som oljekrisen. Oljekrisen i Norge handlet kort fortalt om at prisene på olje sank, og dermed fikk den norske oljenæringen kjenne på konsekvensene (Fredriksen & Johansen, 2015). I og med at Norge er et land med stor oljenæring påvirket også dette økonomien til resten av landet, noe som inkluderer mediehusene. Nok en gang måtte Stavanger Aftenblad og resten av medienorge kutte i kostnadene sine (Knutsen, 2021).

I tillegg oppstod det en ny form for finanskriser da koronapandemien gjorde sin entré i 2020. Pandemien ser ikke ut til å ha påvirket mediehusenes økonomi i like stor grad som det som var antatt (Medietilsynet, 2021, s. 2), men det kan likevel ha hatt en innvirkning på produksjonen - og kan også få en innvirkning på produksjonen fremover.

Til tross for at det teknologiske skiftet og de økonomiske utfordringene ikke var direkte knyttet til hverandre, var det noe som skjedde samtidig. Selv om dette var en tilfeldighet, bidro de to til å påvirke hverandre og fortsetter fremdeles å påvirke hverandre. Teknologien bidrar med økt konkurranse og nye plattformer, mens økonomien påvirker ressursene. Teknologiske løsninger fremmes også som en metode til å kutte kostnader, dermed henger de sterkt sammen i en sirkel.

I 2006 gikk Stavanger Aftenblad fra å ha papiraviser i fullformat til tabloidformat (Pedersen, 2006). Dette vil si at papiravisene fikk en mindre størrelse, og dermed også plass til mindre nyhetsstoff. Selv om det å bytte format kunne gi økonomiske utfordringer, valgte mediehuset å gjøre dette til dels fordi kundene deres ønsket det (Pedersen, 2006).

3.3 Fotballroboter og bruk av kunstig intelligens

Den 16. mai 2016 produserte Norsk Telegrambyrås AS (NTB) fotballrobot sin første notis om en fotballkamp i eliteserien (Michalsen, 2016). Fotballroboter er kunstig intelligens som er utviklet til å automatisk gjengi referater etter fotballkamper. Selv om teknologien har vært

der en stund, er det ikke før i senere tid at redaksjoner har begynt å ta i bruk disse robotene. Motivasjonen bak roboten var at resultater skulle komme raskere, spesielt de dagene hvor flere kamper sluttet samtidig (Esmaeli & Dejolli, 2020, s. 38). I tillegg skal den også kunne fungere som en avlastning for journalister som heller kan prioritere å ta intervjuer rett etter kampslutt, eller som en erstatning for journalistiske ressurser som er kuttet gjennom kostnadskutt eller nedbemanning. Roboten er programmert til å kunne gjengi resultater, målscore, hvem som har fått bestrafning og lignende. Teknologien har også blitt kvalitetssikret av journalister, slik at den skal opprettholde god språklig og journalistisk standard (Norsk Telegrambyrå, u.å.). Til slutt er det også verdt å nevne at teknologien gir mulighet for å gjeninnføre et produkt uten særlig kostnad fordi innholdet er brukergenerert.

Stavanger Aftenblad har tatt i bruk en fotball robot i samarbeid med NTB, og har med den i senere tid satset stort på å kunne dekke mer breddefotball. Gjennom satsingen sin "Mååål!" har de startet å dekke alle divisjoner for voksne, men også flere kamper for barn ned til 13-årsalderen. Tanken var at mediehuset skulle lage en portal som ingen andre i landet hadde. Aftenbladet sin robot fores av Fotballens informasjons- og kommunikasjonssystem (FIKS). I FIKS legges det inn informasjon fra ulike lagledere, trenere, spillere eller andre som har tilknytning til lagene. Denne informasjonen bruker roboten til å kunne gjengi referater og diverse annet fra kamper. Dette gjør at Aftenbladet får dekket langt mer, og det uten at en journalist har nødt til å bruke tid på det (Stavanger Aftenblad, 2021). Likevel må det nevnes at denne roboten i utgangspunktet produserer til nettavisen.

4.0 Funn, analyse og drøfting

I de 18 avisene som har blitt analysert for denne oppgaven - 6 aviser fra hvert av årene, har jeg kommet frem til flere tydelige funn som kan drøftes rundt problemstillingen.

Sportsseksjonen i avisene som har blitt analysert har variert fra tre til sju sider. I denne delen vil jeg presentere funnene etter å ha analysert de 18 avisene. Først vil jeg legge frem funnene som kom fra den kvantitative metoden og deretter funnene fra den kvalitative metoden.

4.1 Presentasjon av kvantitative funn

For å presentere de kvantitative funnene i denne forskningen har jeg valgt å sette opp en tabell fra hvert av årene. Tabellen tar for seg antall innenfor de ulike kategoriene. Under antall saker og antall notiser ligger også hvor mange saker som er skrevet om hvert kjønn, samt om hver idrett. Ved de tilfellene hvor antall saker totalt ikke stemmer med antall saker per hvert kjønn, er det fordi det har vært generelle saker om for eksempel idrettspolitik, forbund eller lignende. Ved de tilfellene hvor antall saker totalt ikke stemmer med antall saker per idrett, er det fordi en sak har handlet om to temaer. Bildebruk har jeg også valgt å se på. Dette er for å se på hvordan de har prioritert plass til bilder de ulike årene.

2003

Antall sportssider	Antall saker	Antall notiser	Bildebruk
20 sider	72 saker: 49 herrer, 9 kvinner Elitefotball: 26 Sandfotball: 1 Ishockey: 5 Trav: 1 Håndball: 9 Volleyball: 2 Sandvolleyball: 9 Friidrett (løping): 1 Innebandy: 1 Skihopp: 2 Langrenn: 12 Skiskyting: 1 Barneidrett: 1 Turn: 1 Roadracing: 1	78 notiser: 47 herrer, 16 kvinner, 5 begge Håndball: 11 Taekwondo: 1 Elitefotball: 21 Breddefotball: 2 Ishockey: 4 Alpint: 2 Rally: 3 Skyting: 2 Sprangridning: 1 OL: 1 Langrenn: 12 Kombinert: 1 Sandvolleyball: 2 Skiskyting: 2 Triatlon: 2 Stuping: 1 Sykkel: 2 Kulekjøring: 1 Friidrett: 2 Golf: 2 Kiteskiing: 1 Skihopp: 1 Basketball: 1	59 bilder

Figur 1: Viser tall fra 24.02.2003-01.03.2003.

2013

Antall sportssider	Antall saker	Antall notiser	Bildebruk
34 sider	45 saker: 33 herrer, 5 kvinner <i>Langrenn: 13</i> Kombinert: 1 Skihopp: 1 Elitefotball: 12 Breddefotball: 1 Ishockey: 5 Håndball: 3 Friidrett (løping): 3 Snowboard: 1 Alpint: 1 Styrkeløft: 1 Skating: 1 Sykkel: 1 Idrettspolitikk: 2 Trening: 1	52 notiser: 34 herrer, 11 kvinner, 2 begge Langrenn: 2 Skøyter: 3 Skyting: 1 Elitefotball: 24 Sprangridning: 1 Ishockey: 1 Volleyball: 1 Håndball: 1 Alpint: 3 Skihopp: 2 Friidrett (løping): 1 Banesykling: 1 Styrkeløft: 1 Langrenn: 1 Bryting: 1 Skiskyting: 2 Modellbiler: 1 Tennis: 2 Skøyter: 1 Idrettspolitikk: 1 Skating: 1 Doping: 1	57 bilder

Figur 2: Viser tall fra 25.02.2013-02.03.2013.

2023

Antall sportssider	Antall saker	Antall notiser	Bildebruk
19 sider	35 saker: 28 herrer, 4 kvinner, 2 begge Ishockey: 2 Breddefotball: 2 Elitefotball: 16 Alpint: 1 Håndball: 6 Friidrett (løping): 2 Skiskyting: 1 Pistolskyting: 1 Langrenn: 3 Bedriftsidrett: 1	3 notiser: 1 herrer, 1 begge Skiskyting: 1 Breddefotball: 1 Idrettspolitik: 1	40 bilder

Figur 3: Viser tall fra 20.02.2023-25.02.2023.

Et annet poeng er at avisene i 2003 hadde like mange sider å utforme innholdet sitt på som de har i 2023. Igjen må det påpekes at sidene var større i det første analyserte året. Likevel klarte mediehuset i 2003 å få med stoff fra 29 idretter/temaer, mens i 2023 fikk de kun med fra 11 idretter/temaer. Mye av grunnen til dette er fordi avisen produserer større saker og bruker mer plass på sakene både i form av tekst som faktabokser og lignende, men også i form av større bilder.

Bare for å illustrere hvor mange elitelag Stavanger Aftenblad i teorien har å dekke i 2023, har jeg satt opp en tabell med regionens lag i noen av de vanlige lagidrettene i Norge - altså finnes det flere enn hva denne tabellen illustrerer.

Idrett	Lag
Fotball	Viking FK herrer Sandnes Ulf herrer Bryne FK herrer Egersund IK herrer Klepp Elite kvinner
Håndball	Nærbø IL herrer Sandnes HK herrer Ryger HK herrer Sola HK kvinner
Ishockey	Stavanger Oilers herrer Stavanger Oilers kvinner
Volleyball	Randaberg herrer Randaberg kvinner
Innebandy	Sandnes herrer Stavanger kvinner

Figur 4: Viser noen av elitelagene som eksisterer i Rogaland.

4.2 Presentasjon av kvalitative funn

I tillegg til de kvantitative funnene har jeg flere kvalitative funn. I den kvalitative delen har jeg også brukt de ulike kategoriene jeg har satt opp, med mest vektlegging av bildebruk, resultatsider og annet. Kategorien «annet» innebærer blant annet at jeg har sett på annonser, estetikk, resultatsider, tipping og odds og vinklinger. Et annet aspekt er antall sider som sporten har fått tildelt de ulike årene.

4.2.1 Bruken av resultatsider

Forskningen min viser at det var klare skiller i avisene fra de ulike årene. Det som var mest åpenbart er at resultatsidene har gått fra å dekke store deler av en side i 2003 og 2013, til at den ikke eksisterer lenger i 2023. Selv om resultatsidene ser like ut slik som det fremstilles i Aftenbladets arkiv, spiller formatskiftet en rolle også her. Avisene i 2003 var større, og dermed må det påpekes at det som var én side i 2003 hadde mer innhold enn én side i 2013. Resultatsidene som var med i sportsseksjonen i 2003 og 2013 inneholdt mange resultater fra ulike idretter. Sidene inneholdt resultater fra aktuelle mesterskap og kamper, men de kunne

også inneholde aldersbestemte lag og resultater fra mindre idretter. Det skal nevnes at det er resultater fra fotballkamper også, og ved noen tilfeller har det blitt prioritert utenlandsk liga. Likevel dominerer ikke elitefotballen disse sidene, og gir dermed større plass til resultater fra blant annet bueskyting, volleyball og basketball. Det er derfor tydelig at det var mer breddeidrett i avisene da de hadde disse resultatsidene.

Selv om resultatsidene også har sin plass i papiravisen i 2013, må det nevnes at sportsseksjonen har flere sider i avisene jeg har analysert fra det året. I uken som er analysert fra 2003 har sporten måtte fordele stoffet på tre til fire sider, men i uken fra 2013 har de hatt 5-7 sider. Det virker også som de har prioritert å flette inn flere mindre saker i resultatsidene i 2013, men i 2003 er det heller notiser. Her må det også tas høyde for at antallet sportssider henger sammen med antall annonser. Dette er økonomisk motivert og ligger utenfor sportslige prioriteringer.

Avisene fra 2023 har gått helt vekk fra å ha resultatsider, og har generelt lite resultater fra noen idretter. Det er likevel resultater i de sakene som omhandler kamper, løp eller lignende. Akkurat hvilket år resultatsidene forsvant ligger ikke innenfor denne oppgavens rammer. Som vist frem i den kvantitative delen av analysen er mange av sakene knyttet til elitefotball, dermed er også de fleste resultatene fra fotballen. Det er også verdt å nevne at sporten har omtrent samme antall sider å fordele stoffet sitt på i 2023 som i 2003, selv om sidene riktignok var større i 2003. Dermed kan en tydelig endring sees i og med at resultatsider ikke lenger blir prioritert. Det er rimelig å anta at dette til dels skyldes at resultatsider er ressurskrevende å produsere.

4.2.2 Estetisk ryddigere aviser

Et annet aspekt som jeg la merke til i den kvalitative analysen er at i motsetning til i 2003 hvor redaksjonen har forsøkt å få inn mest mulig stoff på plassen de har, velger Aftenbladet i 2023 å ha større og dermed færre saker. Dette gjør at avisene gir et renere inntrykk i de nyere avisene, fordi det ser mer ryddig ut. I etterkant av tabloidiseringen har utformingen av avisene blitt viktigere, og det er rimelig å anta at mediehuset bruker mer tid på å utforme papiravisene. I tillegg har avisen vektlagt å ta med store bilder i stedet for flere små i 2023-avisene. Selv om Stavanger Aftenblad også gjennomførte dette i 2013, har den estetiske utformingen utviklet seg enda mer.

I 2003 var papiravisene til Aftenbladet i svart-hvitt, men i 2013 har avisen gått over til å ha et oransje tema før de igjen i 2023 har valgt et mer nøytralt fargetema. Til slutt må det også nevnes at avisene fra 2003 har flere spalter enn avisene fra 2013 og 2023. De i 2003 har åtte spalter per side, mens avisene fra de to øvrige årene har fem spalter per side grunnet formatskiftet. Tabloidiseringen av avisene gjorde ikke bare at avisene fra 2013 og 2023 så ryddigere ut, det gjorde også at det ble plass til mindre stoff.

4.2.3 Bort med annonser og tipping

Annonser er svært viktig for finansieringen av mediehus, og annonsene i papiravisen er også med på å finansiere nettavisen. Ettersom finanskrisen inntraff og flere annonserende kunder valgte å slutte å ha annonser i papiravisen, har det naturligvis også blitt færre annonser i sporten. I 2013 fant jeg to annonser i den uken som ble analysert, i 2003 var det derimot tolv annonser. Det som også er verdt å nevne er at flere av annonsene reklamerer for idrettslag, kamper eller lignende. I 2023 var det absolutt ingen annonser i sportsseksjonen i den siste uken i februar. Annonser vil påvirke de journalistiske prioriteringene knyttet til hva som får plass og ikke, og hvordan presentasjonen vil se ut. Dette er noe som varierer fra dag til dag og er altså ikke en faktor jeg ser nærmere på spesielt.

Å ha med tipping og odds i sportssidene var vanlig for 20 år siden. Det var med i avisene fra 2013 også, men i mye mindre omfang. Dette var noe som hovedsakelig ble plassert på resultatsidene. I dagens aviser er det derimot ikke noe tipping eller odds i sportsseksjonen i Stavanger Aftenblad, noe som også er med på å frigjøre mer plass til rent sportsstoff.

4.2.4 Vinkling i artiklene

Journalistisk vinkling i artiklene sier også noe om prioriteringer. I den kvantitative dataen vises det at elitefotballen klart får mye plass i Stavanger Aftenblad sine sportssider. Det som derimot også er viktig å nevne er at flere av disse sakene omhandler treningskamper, enkeltspillere og saker fra treningsleirer i utlandet. Den siste uken i februar er tross alt en oppkjøringsperiode hvor fotballen ikke har startet opp med seriespill. Et eksempel på dette er en artikkel om Viking-spiller Zlatko Tripić som har fått barn i 2023. Denne saken ble viet stor plass og tok over én side, og er ikke som å betrakte som sportsnyheter. I saker om enkelte andre idretter virker det ofte som om det må ha skjedd noe sensasjonelt eller en form for krise for at det skal bli skrevet om, selvfølgelig med unntak. Et av unntakene er ski-VM som pågår

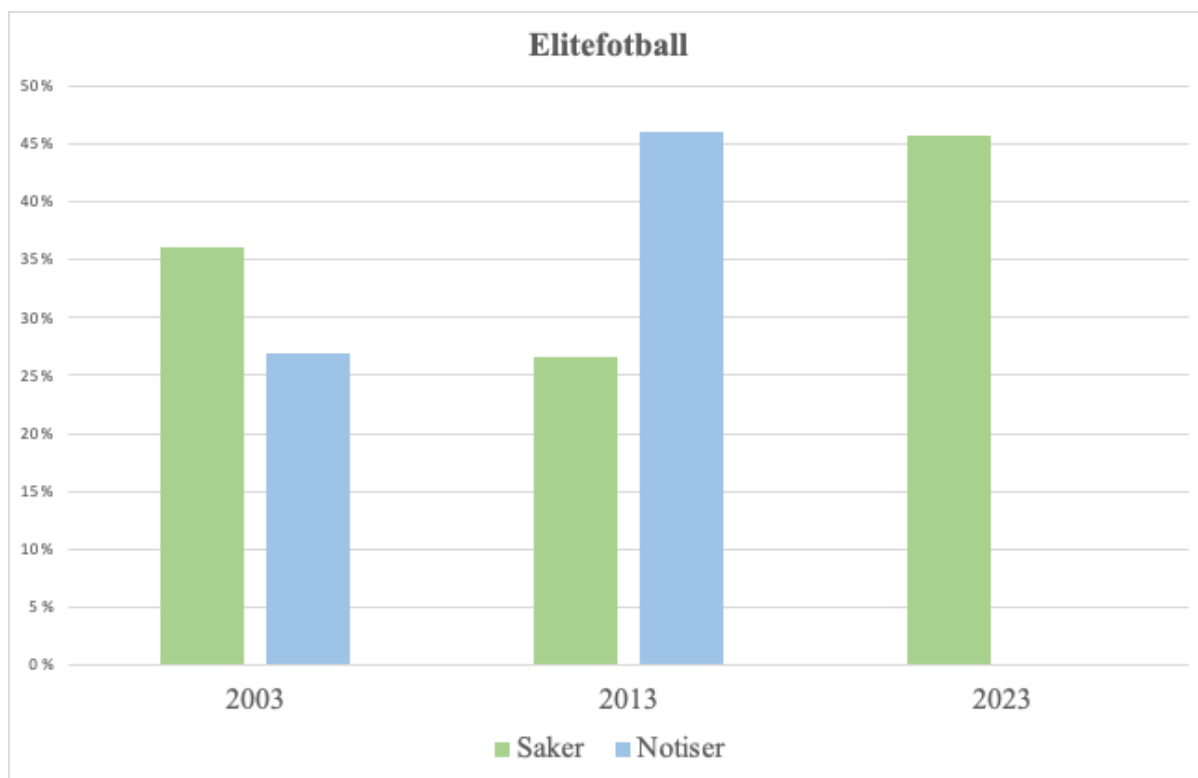

i slutten av februar alle de tre årene. Ski-VM ble skrevet mye om i 2003 og 2013, men ikke i 2023. Dette kan tolkes som at regionen ikke har hatt noen lokale skitalenter med i VM i 2023 eller at det ikke har blitt prioritert. Det er verdt å nevne at sakene fra ski-VM i 2013 handlet hovedsakelig om Therese Johaug og Petter Northug, hvor ingen av dem er lokale.

4.3 Elitefotballen dominerer

De kvantitative dataene viser at 36 prosent av sakene og 26,9 prosent av notisene i 2003 handlet om elitefotball. I 2013 var det 26,6 prosent av sakene og 46 prosent av notisene, og i 2023 viser tallene at 45,7 prosent av sakene og null prosent av notisene handler om elitefotball. Tallene viser at antall saker om elitefotball har økt de siste 20 årene, i tillegg er det også færre saker i avisene i dag. Antall notiser som handler om elitefotball har derimot gått ned, men igjen er det også færre notiser i papiravisene fra 2023. Oppgaven har ikke tatt høyde for at prosentandelen knyttet til notiser som handler om elitefotball, kunne sett annerledes ut dersom det var en annen uke som ble analysert. Det må også nevnes at sakene i dag tar større plass enn tidligere, både fordi redaksjonen velger å lage større saker, men også fordi antall spalter per side har blitt begrenset.

Tidlig på 2000-tallet hadde Viking FK sterke prestasjoner både i serien og i norgesmesterskapet. Siden den tid har det gått mye opp og ned for laget fra Stavanger. I 2002 havnet laget på en 4. plass i serien (Norges Fotballforbund, u.å.a), i 2012 tok de 5. plass (Norges Fotballforbund, u.å.b) og i 2022 var de helt nede på 11. plass (Norges Fotballforbund, u.å.c). Dette til tross for at de tok bronse i eliteserien og sølv i cupen året før. Dette viser at Vikings prestasjoner kan ha hatt noe å si for hvorvidt de har blitt skrevet mye om i Aftenbladet de siste 20 årene. Samtidig hadde ikke laget den beste prestasjonen i 2022, men de har fremdeles fått mye spalteplass i årets aviser.

Figur 5: Viser hvordan stoffet om elitefotballen har utviklet seg i Stavanger Aftenblads papiravis.

Det er viktig å påpeke at Viking FK, Sandnes Ulf og Bryne FK ble dekket mye også i 2003 og 2013 - ikke bare i 2023. Likevel viser tallene fra 2003 og 2013 at det i tillegg var mer plass til øvrige idretter. Dette kan forklares ved at avisene i 2013 hadde flere sider med sport, og avisene i 2003 trykket flere spalter per side. Det kan også diskuteres om avisene i dag vektlegger estetikk mer enn det ble gjort for 20 år siden.

Det er altså ingen tvil om at det er elitefotballen som dominerer i sporten sine papirsider. Likevel er det et avvik i 2013 hvor det ble skrevet mer saker om langrenn enn om elitefotball. De fleste sakene handler som nevnt om Petter Northug og Therese Johaug som på den tiden var på vei opp og frem i langrennsmiljøet. Dette kan være en av grunnene bak at de fikk mer omtale. På tross av mer saker om langrenn i 2013, er det elitefotballen som er størst. Spørsmålet er hvorfor det er slik, og hvorfor det har utviklet seg til å bli mer elitefotball?

Hvilke ressurser mediehuset har spiller en sentral rolle i hvorfor det blir slik. Det er mange aktive idrettstalenter i Rogaland, men ikke nok sportsjournalister og heller ikke nok sportssider til å få med alle idrettsutøverne i Stavanger Aftenblad sine papiraviser. Det kan

likevel diskuteres om det er viktigere å dekke hver eneste treningsleir Viking drar på fremfor idrettsutøvere i mindre idretter som gjennomfører store prestasjoner. Som en del av samfunnsoppdraget skal det være mangfold i avisene, og ved å skrive om flere ulike idretter bidrar sportsredaksjonen til nettopp dette. Det må likevel nevnes at det ikke står nedfelt noe sted at en redaksjon som følger samfunnsoppdraget, er en redaksjon som skriver om breddeidrett eller mindre idretter.

Funnene mine viser tydelig at Aftenbladet skriver mer om elitefotball i dag. En annen grunn til dette er fordi de er avhengig av inntekter. I etterkant av de tre finanskrisene som har funnet sted i senere tid, spesielt den store finanskrisen i 2008, har mediene fått færre redaksjonelle ressurser de kan bruke på å produsere journalistikk. Igjen kan det trekkes inn at Stavanger Aftenblad måtte nedbemanne kraftig etter finanskrisen i 2008, og dermed har sportsredaksjonen ikke mulighet til å ha nok journalister til å dekke alle idretter.

Summen av de økonomiske konsekvensene gjør at det er antall digitale lesninger, såkalte klikk og abonnentene som finansierer journalistikken. Etersom også konkurransen har tilspisset seg som følge av digital utvikling, nettaviser og sosiale medier, i tillegg til at flere av annonseinntektene har blitt kraftig redusert eller flyttet til digitale flater, er redaksjonen til dels bundet til å skrive om det publikum interesserer seg for. Viking FK sitt herrelag er sammen med Stavanger Oilers sitt herrelag de lagene som har størst supporternettverk lokalt, og dermed er det rimelig å anta at interessen for å lese om disse to også er høyere enn mange andre lag og idretter. Likevel argumenterer Thorsen-Eie i Stavanger Idrettsråd for at mennesker som først er interessert i én idrett, er som regel også interessert i flere idretter (Thorsen-Eie, u.å.). Slik som det er i dag blir det en form for ond sirkel. Mediehuset er avhengig av å ha lesere og skriver om det de vet publikum ønsker, samtidig som publikum ikke får en sjanse til å lese om mange andre idretter og dermed i stor grad kun vil interessere seg for fotball fordi det er det som skrives om.

Det som derimot alltid kan diskuteres er om sportsjournalistikk er innenfor samfunnsoppdraget eller om midlene strengt tatt heller skulle blitt brukt til å avdekke andre kritiske saker i samfunnet. I tillegg kan det diskuteres om sportsjournalistikken bør bli mer kritisk innenfor egen bransje, i lys av tema som sportsvasking og lignende temaer som har vært aktuelt i senere tid. Dette faller likevel utenfor denne oppgaven og er ikke en stor faktor

i min diskusjon. Kjønnbalansen i sportsredaksjoner ligger også utenfor min oppgave å drøfte, men vi vet at flertallet av sportsjournalister er menn.

4.4 Papiraviser blir mindre lest

Før mediene fikk sine egne nettaviser, hadde ikke leserne et annet valg enn å lese papiraviser for å holde seg oppdatert. Media hadde dermed et slags monopol på å spre informasjon, men så kom den digitale revolusjonen. Internett ble tilgjengelig for offentligheten globalt. Smarttelefoner økte brukervennligheten og digital forflytting eksploderte. Helt fra starten har mediehusene hatt problemer med å finne finansieringsplattform for den digitale overgangen. Papiravisene er i all hovedsak fremdeles finansieringskilden. I senere tid har færre valgt papirformatet som sin kilde til nyheter. I og med at sporten ikke har mange sider i papiravisen til Stavanger Aftenblad, har redaksjonen nødt til å prioritere hva som skal med - alt kan ikke trykkes slik som alt kan publiseres på nett. Dermed kan det diskuteres om mediehuset har tatt et valg å prioritere det stoffet de vet selger, for å kunne selge flere aviser og beholde abonnenter på papirutgavene. Igjen er spørsmålet om hva som er viktigst, at mediehuset får nok inntekt eller om det skal være større mangfold. Dette er en diskusjon innenfor børs og katedral som har pågått i flere år, og som ikke bare gjelder for sportsredaksjoner.

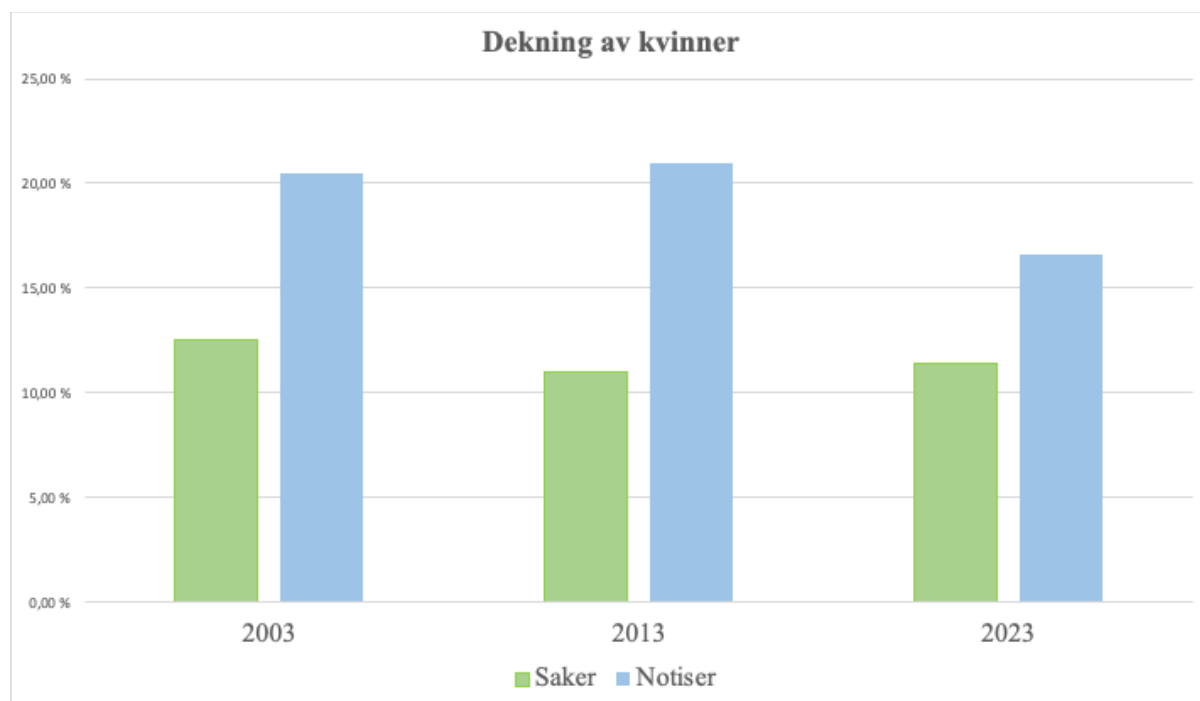
Diskusjonen knyttet til børs og katedral dreier seg om de journalistiske prioriteringene som blir gjort i henhold til økonomi og innhold. Det vil si at journalister eller redaksjoner må bedømme om det er de bedriftsøkonomiske verdiene eller de journalistiske innholdsverdiene, altså samfunnsoppdraget, som er viktigst (Oltedal, 2003, s. 97-103).

Det kan også diskuteres om det har blitt en form for tabloidisering av sportsnyhetene. Dette er med tanke på at saker også kan bygge på enkeltspillere uten at det har vært en kamp eller lignende. Igjen kan saken om Tripić trekkes inn, hvor redaksjonen skriver om en velkjent Viking-spiller sitt privatliv. Viking-spilleren og hans lagkamerater har ofte en slags kjendisfaktor, og det er ingen tvil om at saker om kjente personer leses mer. Personifisering er en del av den journalistiske tabloidiseringen. Kjente personer interesserer publikum som regel mer enn den vanlige personen i gaten. Grunnen til dette er fordi mennesker har et behov for å høre sladder, fordi sladder utgjør over halvparten av samtalene mennesker har seg imellom (Haugan, 2022). Dermed kan det diskuteres om dette blir spilt på for å få flere klikk. Journalistikken har utviklet seg til å handle mer om klikk, noe som ikke er overraskende med

tanke på den store konkurransen som befinner seg i media. Igjen henger det sammen med finansieringen av journalistikken som er avhengig av å ha høye lesertall.

4.5 Få saker om kvinner

Gjennom den kvantitative analysen vises det at de fleste sakene handler om menn. I 2003 handlet 12,5 prosent av sakene og 20,5 prosent av notisene om kvinner. I 2013 var det 11 prosent av sakene og 21 prosent av notisene, og i 2023 omhandlet 11,4 prosent av sakene og 16,6 prosent av notisene om kvinner. Ifølge en analyse av fotballdekningen til Dagbladet og VG er interessen for lav for kvinnefotball og breddefotball (Pettersen, 2007, s. 14). Norsk toppfotball regnes ifølge Norsk Fotballforbund for å være de tre øverste divisjonene på herresiden og de to øverste divisjonene på kvinnesiden (Norges Fotballforbund, 2022). Grunnen til at dette er relevant for oppgaven er fordi det finnes et lag i regionen som spiller toppfotball på kvinnesiden, Klepp Elite som spiller i 1. divisjon. Etter at laget rykket ned fra den øverste divisjonen, har det blitt skrevet lite om i Stavanger Aftenblad.

Figur 6: Viser utviklingen av saker og notiser om kvinner i Stavanger Aftenblads papiravis.

Aftenbladet er ikke alene om å dekke mer herrefotball enn kvinnefotball. I analysen til Per Møller Pettersen kommer det frem at 77,5 prosent av Dagbladets- og 91,4 prosent av VGs fotballnyheter omhandler herresiden (Pettersen, 2007, s. 10). Dagbladet og VG er nasjonale

mediehus, men også lokalt har det blitt gjort en undersøkelse på forskjellene mellom deknningen av herrefotball og kvinnefotball. I 2023 publiserte Bryne-spiller Karina Fløysvik Hæåk en kronikk hvor hun viste til en bacheloroppgave hun hadde skrevet om Jærbladet sin dekning av Bryne sitt herrelag og Klepp sitt kvinnelag. Forfatteren av bacheloroppgaven konkluderer til slutt bacheloren med at også Jærbladet dekker herrefotball og kvinnefotball annerledes (Hæåk, 2022, s. 29-30). Det skal nevnes at ingen av disse eksemplene tar isolert sett for seg papiraviser. Likevel bidrar det til å bevise et poeng, at elitefotballen som regel dreier seg om herrefotball, noe som også er tilfellet i min forskning. Dette skaper igjen mindre mangfold i avisen, og det kan dermed igjen diskuteres om samfunnsoppdraget blir tilstrekkelig oppfylt.

Det er heller ikke bare i elitefotballen dette er tilfellet. Gjennom egen erfaring i yrket har jeg observert at det også er forskjeller i deknningen av ishockey. Stavanger Oilers sitt herrelag har fått en del dekning i Stavanger Aftenblad. Kvinnelaget derimot har det ikke vært like mye plass til. Vi vet at denne ujevne interessen også speiler en holdning som eksisterer innad i sportene. Kvinnesatsingen blir nedprioritert til fordel for satsing på mennene. Likevel ser det ut som om trenden er i ferd med å snu, ettersom også kvinnelaget har fått mer dekning i senere tid. Dagen etter at herrelaget til Oilers hadde vunnet NM, var det faktisk kvinnelaget som fikk en stor sak printet i avisen. Dette er naturligvis fordi kampen fant sted etter deadline for papiravisen, men det viser likevel en endring. Det skal nevnes at kvinnelaget bare fikk en notis etter at de hadde vunnet sin NM-finale, mens herrelaget hadde en større sak om en enkeltspiller som ga seg.

Igjen kan diskusjonen om ressurser trekkes inn. Ved å se på tabellen som er satt opp for å illustrere hvor mange elitelag det finnes i regionen (Figur 4), er det tydelig at mediehuset har mye følge med på. Hvis det i tillegg legges på at det finnes individuelle idrettsutøvere innenfor vintersport, friidrett, sykkel og mer, blir det til slutt svært mye som skal dekkes.

Det skal også nevnes at Ryger er et lag som ble slått sammen før sesongen 22/23 av lagene Viking HK og Stavanger IF. Altså var det ytterligere ett lag i forrige sesong. I tillegg er det verdt å nevne at innenfor håndballen regnes også 2. divisjon som topphåndball, og der er det ti lag fra Rogaland med. Dette er ikke noe Stavanger Aftenblad dekker, men det er verdt å ha med fordi det sier noe om hvor mange lag som spiller på toppnivå. I slutten av denne

sesongen klarte også Ålgård sitt kvinnelag i håndball å rykke opp til 1. divisjon. Dermed vil mediehuset antakelig få enda et lag de må følge med på neste sesong.

Hvis antall kamper, stevner eller lignende blir satt opp med antall lag og utøvere, vil det vise at det er umulig å få med seg alt - og spesielt i en papiravis hvor journalistene har tre sider å presse inn sportsnyheter på. Aftenbladet har heller ikke økonomi til å hente inn nok journalister for å kunne dekke alt dette. Igjen blir økonomiske utfordringer en hovedfaktor bak stoffet som produseres.

4.6 Tidkrevende notiser

Funnene viser at sportsredaksjonen bruker færre notiser i dagens papiraviser. Dette er det flere grunner til. Ikke bare har papiravisene gått over til et tabloidformat og er mer opptatt av at avisene skal se ryddigere ut, det er også tidsbesparende å ha færre notiser. Paradoksalt nok er notiser teknisk mer arbeids- og ressurskrevende å lage enn artikler.

Når notiser ikke blir utnyttet like mye er det ingen tvil om at bredden i sportsnyhetene blir mindre. Hadde redaksjonen hatt anledning til å skrive flere notiser, kunne de tatt med stoff fra langt flere idretter, noe som også funnene mine viser. Det er igjen en diskusjon knyttet til avisens økonomi og ressurser, og er dermed et resultat av at mediehuset har måtte kutte ned i kostnader. I tillegg sørger økonomiske utfordringer sammen med den teknologiske utviklingen som igjen medfører økt konkurranse, til at redaksjonen må forholde seg mer konkret til å levere på abonnentenes ønsker og ta mindre hensyn til bredere vurderinger som er fundert i samfunnsoppdraget.

4.7 Fotballroboten og breddefotball

Da Aftenbladet i 2021 startet en stor satsing på lokal fotballen ble det en utvidelse for breddeidretten, men det er fremdeles snakk om fotball. Tanken bak var å dekke flere lag, noe som de har fått til. Dersom Aftenbladet kunne utnyttet dette i flere idretter, hadde det skapt et større mangfold i deres nettavis og det hadde blitt laget stoff om andre idretter som de enkelt kan ta med i papiravisen. Dette hadde også løst problemet knyttet til at notiser tar for lang tid å lage.

5.0 Konklusjon

Empirien jeg har presentert og analysert i denne oppgaven viser at det er elitefotballen som dominerer Stavanger Aftenblad sin sportsseksjon i papiravisene. Dette gjelder for alle de tre årene som er analysert. Funnene mine viser også at antall saker som handler om elitefotball har økt fra 2003 til 2023, og at bredden i sportsnyhetene har blitt mindre. For 20 år siden var det større aviser og mer stoff som ble trykket på de sidene sporten hadde, men i dag sørger tabloidiseringen for at det er mindre stoff på hver side. Dette øker leservennligheten og sparer på ressurser.

Selv om elitefotballen dominerer er ikke dette basert på at redaksjonen ikke ønsker å ta med andre idretter. Som en konsekvens av finanskrisene måtte mediehuset nedbemanne og de fikk reduserte økonomiske rammevilkår. Dette har ført til at Aftenbladet måtte tenke på hvordan de skal tjene penger. I første omgang ble svaret å lansere betalingsmur, men ettersom dette ikke var tilstrekkelig, måtte redaksjonen også finne andre måter å tjene penger på. I og med at leserne er den nye finansieringen av avisen, måtte og må fremdeles Stavanger Aftenblad møte publikums ønsker for å oppnå klikk på sakene sine og dermed inntekt. Sammen med konkurransen som den teknologiske utviklingen bærer med seg, i form av at smarttelefonen og sosiale medier ble oppfunnet, former dette en slags trekant mellom det journalistiske, økonomiske og teknologiske.

Mine funn viser at de tre elementene er avhengige av hverandre. Teknologien og økonomien gjør at sportsredaksjonen må tenke annerledes enn hva de gjorde for 20 år siden. Dette går til en viss grad utover samfunnsoppdraget fordi mangfoldet i sportsnyhetene har blitt mindre. Likevel er det valg som redaksjonen tar bevisst for å styre journalistikken mot høyest mulig lesing. Samtidig bidrar også teknologien til at journalistikken blir mer effektivisert og at mediehus dermed kan spare ressurser. Aftenbladet har tatt grep i sin nettavis, hvor de har lansert en egen portal for breddefotball. Hadde teknologien bak denne portalen blitt brukt til andre idretter også, i tillegg til at dette stoffet ble tatt med i noen papiraviser, hadde sportsseksjonen fått et bredere omfang. Dette kunne også ført til at flere interesserte seg for flere idretter, og at Stavanger Aftenblad ikke var nødt til å skrive like mye om bare elitefotball. Gitt at teknologien er ny og at utviklingen av kunstig intelligens skjer hurtig, er det grunn til å tro at omfanget vil øke også i journalistikken fremover. Også innenfor

sportsjournalistikk er det rimelig å anta at teknologien vil bli brukt til å dekke flere idretter og sørge for mer bredde i årene som kommer.

Litteraturliste

Primærkilder

- Stavanger Aftenblad*, 24.02.2003, 111, s. 18-22.
Stavanger Aftenblad, 25.02.2003, 111, s. 14-16.
Stavanger Aftenblad, 26.02.2003, 111, s. 18-20.
Stavanger Aftenblad, 27.02.2003, 111, s. 20-22.
Stavanger Aftenblad, 28.02.2003, 111, s. 20-22.
Stavanger Aftenblad, 01.03.2003, 111, s. 30-32.
Stavanger Aftenblad, 25.02.2013, 121, s. 25-31.
Stavanger Aftenblad, 26.02.2013, 121, s. 27-31.
Stavanger Aftenblad, 27.02.2013, 121, s. 27-31.
Stavanger Aftenblad, 28.02.2013, 121, s. 31-35.
Stavanger Aftenblad, 01.03.2013, 121, s. 30-35.
Stavanger Aftenblad, 02.03.2013, 121, s. 42-47.
Stavanger Aftenblad, 20.02.2023, 131, s. 34-36.
Stavanger Aftenblad, 21.02.2023, 131, s. 34-36.
Stavanger Aftenblad, 22.02.2023, 130, s. 34-36.
Stavanger Aftenblad, 23.02.2023, 131, s. 42-44.
Stavanger Aftenblad, 24.02.2023, 130, s. 42-44.
Stavanger Aftenblad, 25.02.2023, 131, s. 56-59.

Sekundærkilder

- Bjørnestad, S. (2018, 15. september). Ti år siden finanskrisen – her er det du bør vite. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/On9E6E/ti-aar-siden-finanskrisen-her-er-det-du-boer-vite>
- Croteau, D. & Hoynes, W. (2019). *Media/Society: Technology, Industries, Content, and Users*. (6.utg.). Sage.
- Enli, G. & Aalen, I. (2023, 31. mars). *Facebook*. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/Facebook>
- Esmaeli, R., M. & Dejolli, P. (2020). *Kunstig intelligens i mediebransjen: En casestudie av Norsk Telegrambyrå AS (NTB)*. [Masteroppgave, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet]. Norges miljø- og biovitenskapelige universitet Brage. <https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/bitstream/handle/11250/2681932/Esmaeli%20%26%20Dejolli%20%282020%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Fangen, K. (2022, 6. september). Kvalitativ metode. *De nasjonale forskningsetiske komiteene*. <https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvalitativ-metode/>
- Fossbakken, E. (2013, 6. mars). Betalingsmur ga rekord. *Kampanje*. <https://kampanje.com/archive/2013/03/betalingsmur-ga-rekord/>

- Fosse, D-H. (2010, 19. juni). Aftenbladet på vei ut av krisen. *Stavanger Aftenblad*. <https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/RaBn5/aftenbladet-paa-vei-ut-av-krisen>
- Fredriksen, A., W. & Johansen, E. (2015, 12. juni). Derfor er det krise i oljebransjen. *E24*. <https://e24.no/energi-og-klima/i/6nGvGo/derfor-er-det-krise-i-oljebransjen>
- Garvik, O. (2023, 9.mars). *Stavanger Aftenblad*. Store Norske Leksikon. https://snl.no/Stavanger_Aftenblad
- Haugan, M. (2022, 21. april). Derfor er vi så opptatt av kjendiser. *Forskning.no*. <https://forskning.no/media/derfor-er-vi-sa-opptatt-av-kjendiser/2012056>
- Hæåk, K., F. (2022). *Mediedekning og framstilling av kvinne- og herrefotball i Jærbladet i eit historisk perspektiv*. [Bacheloroppgave, Universitetet i Stavanger]. Universitetet i Stavanger Brage. <https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/3006627/no.uis%3ainspera%3a110344792%3a50265282.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Jensen Dahle, C. (2022). *Kvalitet i en ny teknologisk tidsalder. Hvordan opplever den enkelte journalist dagens journalistarbeid?* [Bacheloroppgave, Universitetet i Stavanger]. Universitetet i Stavanger Brage. <https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/3005127/no.uis:inspera:109900146:47411959.pdf?sequence=1>
- Johannesen, K., R. (2022). *Brukerdrevet innovasjon som svar på finanskrisen i norske aviser? Kan leserne bidra til å løfte avisene ut av skjærsilden mellom nett og papir?* [Masteroppgave, Universitetet i Sørøst-Norge, USN Handelshøyskolen]. USN Open Archive. https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/3017285/Master_2022_Johannesen.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kaiser, M. (2015, 27. april). Kvantitativ metode. *De nasjonale forskningsetiske komiteene*. <https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvantitativ-metode/>
- Knutsen, K., A. (2019, 29. desember). Siste hilsen fra sjefredaktøren: – Vi skulle vært mer lekne. *Stavanger Aftenblad*. <https://www.aftenbladet.no/kultur/i/MLpL0o/siste-hilsen-fra-sjefredaktoeren-vi-skulle-vaert-mer-lekne>
- Kunnskapsdepartementet. (2022). *Etikk i forskningen*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/tema/forskning/innsiktsartikler/etikk-i-forskningen/id2000710/>
- Medietilsynet. (2021). *Økonomien i norske aviser 2016-2020*. Medietilsynet. https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/medieokonomi/avisenes_ekonomi_2016-20.pdf
- Michalsen, G., L. (2016, 18. mai). Mandag skrev NTB pressehistorie: Norges første robotjournalist sendte ut fotballreferater. *Medier24*. <https://m24.no/automatisering->

bakken-baeck-magasin/mandag-skrev-ntb-pressehistorie-norges-forste-robotjournalist-sendte-ut-fotballreferater/132681

- Norges Fotballforbund. (2022, 2. januar). *Gjeldende regler for toppfotballen*. Norges Fotballforbund. <https://www.fotball.no/tema/nff-nyheter/2022/gjeldene-regler-for-toppfotballen/>
- Norges Fotballforbund. (u.å.a). *Tippeligaen 2002*. Norges Fotballforbund. <https://www.fotball.no/fotballdata/turnering/hjem/?fiksId=83098>
- Norges Fotballforbund. (u.å.b). *Tippeligaen 2012*. Norges Fotballforbund. <https://www.fotball.no/fotballdata/turnering/hjem/?fiksId=129933>
- Norges Fotballforbund. (u.å.c). *Eliteserien 2022*. Norges Fotballforbund. <https://www.fotball.no/fotballdata/turnering/hjem/?fiksId=181484>
- Norsk Telegrambyrå. (2020, 30. september). De fleste unge følger nyheter i sosiale medier. *Forskning.no*. <https://forskning.no/barn-og-ungdom-media-mediivitenskap/de-fleste-unge-folger-nyheter-i-sosiale-medier/1749251>
- Norsk Telegrambyrå. (u.å.). *Relevant sportsinnhold som treffer hver enkelt leser*. NTB. <https://www.ntb.no/sport/fotballrobot>
- NRK. (2003, 5. september). Det er for mye fotball på TV! *NRK*. https://www.nrk.no/kultur/--det-er-for-mye-fotball-pa-tv_-1.1434531
- Oltedal, A. (2003). Journalisten mellom børs og katedral? *Norsk medietidsskrift*, 10(1), 97-103. <https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2003-01-06>
- Pedersen, T. (2006, 16. september). Spørsmål og svar om tabloid. *Stavanger Aftenblad*. <https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/jkGro/spoersmaal-og-svar-om-tabloid>
- Pettersen, P., M. (2007). Fotballens posisjon i Dagbladet og VG. *Idrottsforum*. <https://idrottsforum.org/articles/pettersen/pettersen070502.pdf>
- Pressens Faglige Utvalg. (2021, 01. januar). Vær Varsom-plakaten. <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>
- Rønning, O., Johnsen, N. A. & Budalen, A. (2020, 7. mars). Brønnøysunds Avis slo Dagbladet på målstreken i 1995 – feirer 25 år som nettavis. *NRK*. <https://www.nrk.no/nordland/bronnoysunds-avis-slo-dagbladet-i-1995--ble-norges-forste-nettavis-1.14931843>
- Stavanger Aftenblad. (2021, 30. august). Aftenbladet med historisk satsing: –En unik portal. *Stavanger Aftenblad*. <https://www.aftenbladet.no/sport/i/47bBre/aftenbladet-med-historisk-satsing-en-unik-portal>
- Thorsen-Eie, A. (u.å.). *Aftenbladets valg av sportsjournalistikk*. Idrettsrådet Stavanger. <https://idrettsraadet.no/2016/07/21/aftenbladets-valg-av-sportsjournalistikk/>

Tuv, N. (2017, 29. juni). iPhone fyller 10 år: – Det har endret alt. *E24*.
<https://e24.no/naeringsliv/i/na9a9a/iphone-fyller-10-aar-det-har-endret-alt>

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L. O. & Moe, H. (2013). *Metodebok for mediefag*. (4.utg.). Fagbokforlaget.